

**Uchwała Nr XXVII/290/05
Rady Powiatu w Żywcu
z dnia 28 lutego 2005r.**

w sprawie : zatwierdzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Żywieckim.

Na podstawie art. 4 ust.1 i art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1592 z póź. zm.) oraz art. 19 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. Nr 64 z dnia 15 kwietnia 2004r, poz. 593 z póź. zm.).

**Rada Powiatu w Żywcu
uchwała co następuje:**

§ 1

Przyjąć do realizacji Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Żywieckim w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Wiesław Augustynowicz
Wiesław Augustynowicz

Załącznik Nr 1
Rady Powiatu w Żywcu
do uchwały Nr XXVII/290/05
z dnia 28.02.2005r.

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
W POWIECIE ŻYWIECKIM**

CZĘŚĆ A

INFORMACJE WSTĘPNE I OGÓLNE ZAŁOŻENIA STRATEGII

Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 roku określa należące do Powiatu ponadgminne zadania publiczne, które Powiaty mogą przekazywać do realizacji gminie w drodze porozumienia. Do podstawowych zadań Powiatu w zakresie polityki społecznej należą m.in.: edukacja publiczna, promocja i ochrona zdrowia, pomoc społeczna, polityka prorodzinna, wspieranie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie bezrobociu, promocja powiatu i współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, której przygotowanie możliwe jest tylko wówczas, gdy poprzedzone zostanie szczegółową analizą problemów społecznych występujących w powiecie.

Problemy społeczne – to zjawiska zaliczane do tzw. „patologii społecznej” (np. przestępczość, prostytucja, alkoholizm). O problemach społecznych możemy mówić w dwóch znaczeniach:

- szerszym - problemem społecznym jest wszystko to, co stanowi przedmiot zainteresowania nauk społecznych;
- węższym - problemy społeczne to zjawiska występujące w społeczeństwie (lub w poszczególnych społecznościach danego społeczeństwa), które są tak ważne w jego życiu lub też tak bulwersujące, że wywołują określony oddźwięk w świadomości ludzi.

Aby dane zjawisko mogło spowodować intelektualne i emocjonalne zaangażowanie szerszego zbioru ludzi, a więc - aby mogło stać się problemem społecznym - musi istnieć przekonanie, że jest ono możliwe do przewyciężenia. Chodzi tu raczej nie o rozwiązania teoretyczne, lecz praktyczne. Problem społeczny może być rozwiązany tylko poprzez działania zbiorowe i zaangażowanie wielu ludzi oraz masowe poparcie danej społeczności. Nie wystarczą nawet wyspecjalizowani profesjonaliści od danych problemów (np. policja - w wypadku walki z przestępczością), jeśli brak będzie poparcia ze strony zainteresowanego społeczeństwa.

W kontekście tego realizacja zadań scedowanych na Powiat nie może być efektywna bez szczegółowego rozpoznania głównych problemów społecznych występujących w gminach powiatu, bez zbadania potrzeb poszczególnych środowisk, grup i instytucji oraz bez zapoznania się z działaniami już podjętymi przez gminy i zasobami, jakimi one dysponują. Ale przede wszystkim żadne działania nie mogą być skuteczne, jeśli nie zostanie wykorzystany potencjał wszystkich mieszkańców Żywiecczyny.

Konieczne jest wypracowanie zasad skutecznej polityki społecznej na szczeblu lokalnym, której elementem jest szeroko rozumiana pomoc społeczna. Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przewyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna ma im zapewnić bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Są to sytuacje ubóstwa, ochrony macierzyństwa, bezrobocia, sieroctwa, bezdomności, niepełnosprawności, problemów starości, długotrwałej choroby, bezradności w wychowaniu dzieci, kłęski żywiołowej, zjawisk związanych z różnorodną patologią społeczną, w tym głównie alkoholizmem, narkomanią i przemocą. Pomoc ta udzielana jest w formie pieniężnej, rzeczowej lub świadczenia usług. Pomoc społeczna realizuje politykę społeczną państwa, której celem jest pomoc osobom i rodzinom w wychodzeniu z trudnych sytuacji życiowych.

Pomoc społeczna jest organizowana przez administrację rządową i samorządową we współpracy z sektorem pozarządowym – z organizacjami społecznymi, Kościołem katolickim, z innymi kościołami, stowarzyszeniami, fundacjami, pracodawcami, osobami fizycznymi i prawnymi. Polityka społeczna jest jednym z elementów, segmentów polityki prorodzinnej państwa i samorządu.

W wyniku reformy administracyjnej państwa powiat realizuje wszystkie ponadgminne potrzeby w dziedzinie pomocy społecznej i polityki prorodzinnej. Aby potrzeby te były skutecznie zabezpieczone konieczne jest wypracowanie odpowiedniej wizji pomocy, czego próbą jest poniższa strategia.

Mając świadomość powyższych faktów, w lutym 2000 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu zwróciło się do różnych instytucji powiatu żywieckiego z prośbą o wypełnienie przesłanych ankiet. Ankiety te miały na celu rozeznanie się w głównych problemach społecznych występujących na terenie gmin, ich skali i natężeniu, jak też podejmowanych środkach przeciwdziałania ich rozwojowi. Badano także bazę pomocową jaką dysponują poszczególne gminy i potrzeby w tym zakresie. Ankiety skierowano do Ośrodków Pomocy Społecznej, Policji, Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądu, Ośrodka Leczenia Uzależnień w Żywcu, Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, Zespołu Pomocy Rodzinie w Żywcu. Na podstawie zebranych tą drogą danych dokonana została pierwsza diagnoza problemów społecznych występujących w powiecie.

Do aktualizacji zebranych danych przystąpiono ponownie w lipcu 2004 roku. Skierowano wówczas ankiety do Ośrodków Pomocy Społecznej, Policji, Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Leczenia Uzależnień w Żywcu, Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, Działu Profilaktyki i Opieki nad Rodziną przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żywcu, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu oraz do Pełnomocnika Starosty ds. młodzieży i problemów społecznych, wiele danych zaczerpnięto także z materiałów własnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żywcu i innych instytucji oraz placówek ściśle współpracujących z Centrum. W niektórych obszarach dotyczących problemów społecznych nie udało się zebrać pełnej informacji, gdyż nie wszystkie instytucje i organizacje odpowiedziały na ankietę, ponadto w kilku przypadkach dostęp do informacji i danych jest bardzo ograniczony i utrudniony, nie z winy instytucji. W diagnozie wykorzystano także dane Głównego Urzędu Statystycznego w Katowicach pochodzące m.in. ze Spisu Powszechnego przeprowadzonego w roku 2002 w Polsce. Kwestionariusz spisowy obejmował wiele aspektów życia codziennego i warunków mieszkaniowych ludności Polski. Wyniki spisu opracowane zostały w roku 2003 r. Część z nich została opublikowana i zamieszczona w internecie, jednak tylko ich wycinek zawiera dane dotyczące poszczególnych gmin i powiatów, są to bardzo cenne i wiarygodne źródła.

Ponowne badania miały wskazać na zmiany jakie dokonały się w poszczególnych gminach w przeciągu ostatnich lat w obszarze pomocy społecznej.

Na podstawie informacji zebranych z powyższych instytucji i organizacji udało się opracować diagnozę problemów społecznych, której pełna wersja znajduje się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu – (ze względu na swoje rozmiary nie została dołączona do projektu). Projekt strategii przedstawiony został do konsultacji i oceny instytucjom i organizacjom działającym w obszarze pomocy społecznej oraz innym zainteresowanym jej kształtem.

Przyjęte założenia rozwiązań systemowych mają stanowić ogólny drogowskaz działań, jakie należy podejmować w powiecie, w celu skutecznego rozwiązywania problemów społecznych.

I. PODSTAWA PRAWNA

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dziennik Ustaw Nr 64 z dnia 15 kwietnia 2004 r., poz. 593) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wsparcia osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

1.1. Powiązanie z innymi krajowymi aktami prawnymi

Strategia nawiązuje i korzysta z rozwiązań innych aktów prawnych obowiązujących w Polsce, a w szczególności:

- Ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 roku, Dz. U. Nr 91, poz. 578 z póź. zm.

- Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., Dz.U. Nr 64 z dnia 15 kwietnia 2004 r., poz. 593.
- Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku, z póź. zmianami, Dz.U. Nr 123, poz. 776.
- Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. Dz. U. Nr 96, poz. 873.
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. , Dz. U. Nr 99, poz. 1001.
- oraz
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

1.2. Zgodność z prawem wspólnotowym, strategiami europejskimi, narodowymi i lokalnymi

- zgodność z **prawem wspólnotowym i strategiami europejskimi**;
- zgodność z **Europejskim Funduszem Społecznym** (zapisy strategii tworzą warunki do realizacji projektów w obszarach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego: aktywne formy walki z bezrobociem, rozwój powszechnego kształcenia oraz aktywizacja zawodowa kobiet, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).
- zgodność z **Inicjatywą Wspólnotową EQUAL** (uwzględnienie takich priorytetów jak: *promowanie rynku pracy otwartego dla wszystkich poprzez ułatwianie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom, które doświadczyły dyskryminacji, wzmocnienie krajowej strategii gospodarki społecznej poprzez podnoszenie jakości zatrudnienia w sektorze usług oraz rozwój zatrudnienia socjalnego, godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz ponowna integracja zawodowa kobiet i mężczyzn poprzez rozwój i promocję elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy oraz działań towarzyszących.*
- zgodność z priorytetami **Sektorowego Programu Operacyjnego "Rozwój Zasobów Ludzkich"**, a zwłaszcza z następującymi działaniami w Priorytecie 1
Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej:
Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.
Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka.
Integracja i reintegracja zawodowa kobiet.
- zgodność z priorytetami **Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego** zwłaszcza z priorytetem odnoszącym się do: umocnienia solidarności i więzi międzyludzkich, poprawy stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców.
- zgodność ze **Strategią Rozwoju Powiatu Żywieckiego** (przyjętej Uchwałą Rady Powiatu dnia 7.10. 2002 r., nr 45/408/02), a zwłaszcza z punktami:
C2 Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców;
C3 Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych, w tym punktów:
P 311 - Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy ZZOZ w Żywcu
P 312 - Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy Samodzielnego Publicznego Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Rajczy;
P 313 - Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
P 314 - Organizacja czasu i opieki dla dzieci i młodzieży;
P 315 - Stała współpraca z organizacjami rządowymi i pozarządowymi w zakresie promocji zdrowia i polityki społecznej;
P 316 - Profilaktyka patologii społecznych, prowadzenie poradnictwa przeciwalkoholowego i przeciwnarkotycznego;
P 317 - Organizacja monitoringu potrzeb i problemów społecznych w celu kierowania działań pomocy społecznej;
P 318 - Opracowanie kompleksowego programu pomocy i wsparcia osób niepełnosprawnych;

- P 319 - Organizacja opieki dla osób w podeszłym wieku
- P 3110 - Promocja polityki prorodzinnej, w tym:
- P 3111 - Rozszerzenie działań pomocy społecznej
- P 3112 - Modernizacja oraz dostosowanie do standardów opieki i wychowania w Powiatowym i rodzinnym Domach Dziecka
- P 3113 - Modernizacja Domu Pomocy Społecznej w Żywcu.
- zgodność z **Uchwałą Nr X/74/99 Rady Powiatu w Żywcu** z dnia 30 sierpnia 1999 r w sprawie przyjęcia kierunków polityki społecznej Powiatu Żywieckiego opartej na polityce prorodzinnej.
- zgodność z **Programem Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych** w powiecie żywieckim na lata 2003-2008, przyjętego Uchwałą nr XII/126/03 Rady Powiatu w Żywcu z dnia 15 grudnia 2003 r.

2. Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne realizacji strategii

2.1. Mocne strony

- Znaczny potencjał ludzi w wieku produkcyjnym (prawie 60% mieszkańców).
- Duża aktywność instytucji pomocowych.
- Znaczne zasoby dobrze przygotowanej kadry z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.
- Dobrze rozwinięta baza pomocowa na rzecz osób niepełnosprawnych, bezrobotnych i uzależnionych od alkoholu.
- Prężnie działające organizacje pozarządowe na rzecz dzieci i osób niepełnosprawnych.
- Dobre połączenia z większymi miastami, takimi jak Bielsko- Biała i Katowice.
- Atrakcyjne położenie geograficzne.

2.2. Słabe strony

- Brak spójnego systemu pomocy instytucjonalnej wynikający z ograniczonego stopnia współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami.
- Niedoinwestowanie bazy placówek pomocowych.
- Brak systemowego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych.
- Ograniczona dostępność do niektórych placówek pomocowych, zwłaszcza dla mieszkańców terenów górskich, daleko położonych od Żywca.
- Brak środków finansowych w budżecie Powiatu na realizację wszystkich zadań własnych ze szczególnym uwzględnieniem takich potrzeb jak utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, zapewnienie mieszkań socjalnych i chronionych, oraz zapewnienie terapii rodzinnej.
- Brak bazy pomocowej dla osób bezdomnych (hostel, mieszkania chronione, itp.).
- Brak placówek dziennego pobytu dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz z zaburzeniami psychicznymi.
- Brak rozbudowanej bazy psychologiczno-terapeutycznej zaspokajającej potrzeby powiatu.

2.3. Sprzyjające czynniki zewnętrzne – „Szanse”:

- Przygraniczne położenie powiatu
- Atrakcyjność turystyczna regionu
- Bliskość byłego miasta wojewódzkiego Bielska-Białej
- Bliskość specjalistycznych kadr (Bielsko-Biała)
- Możliwość współpracy z licznymi specjalistycznymi placówkami znajdującymi się na terenie

Bielska-Białej.

- Współpraca powiatu z samorządami w zakresie pomocy społecznej.

2.4. Niesprzyjające czynniki zewnętrzne – „Zagrożenia”

- Częste zmiany przepisów prawnych z zakresu pomocy społecznej.
- Niedoinwestowanie budżetu powiatu oraz przerwanie na powiat znacznej liczby obowiązków z zakresu pomocy społecznej bez zabezpieczenia finansowego.
- Likwidacja miejsc pracy i wzrost bezrobocia, co pociąga za sobą wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej.
- Osłabienie funkcji rodziny naturalnej.
- Postępujące zubożenie części społeczeństwa.
- Niż demograficzny oraz starzenie się społeczeństwa.

2.5. Zarządzenie i wdrażanie

Strategia opracowana została przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu i przekazana do konsultacji poszczególnym gminom. Nad realizacją strategii czuwać będzie Powiatowe Centrum. Wszelkie informacje o strategii są jawne, dlatego informacja o etapach jej realizacji oraz dokonywanych zmianach będzie dostępna dla wszystkich mieszkańców powiatu.

2.6. Adresaci strategii

- Mieszkańcy Powiatu Żywieckiego

2.7. Realizatorzy strategii

- samorząd powiatowy
- instytucje (według kompetencji)
- organizacje pozarządowe
- Kościół i związki wyznaniowe
- osoby fizyczne i prawne
- wszyscy

2.8. Koordynacja realizacji strategii

- Nad realizacją strategii czuwa koordynator z ramienia Powiatu.
- Obowiązkiem koordynatora jest dokonywanie corocznej oceny stopnia realizacji strategii i przedkładanie jej w formie sprawozdania Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu.

CZĘŚĆ B

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE ŻYWIECKIM

Misja

Misją Powiatu Żywieckiego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest stworzenie spójnego systemu pomocy instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej w celu zapewnienia warunków dla godnego życia i rozwoju osób i rodzin, w ich miejscu zamieszkania, przy równoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości mieszkańców Żywiecczyzny.

Główny cel strategii

Wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków, poprzez usamodzielnienie rodzin w oparciu o zasadę pomocniczości.

Główne cele operacyjne

- (1) Zapewnienie godnych warunków życia mieszkańcom powiatu żywieckiego.
- (2) Zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.
- (3) Życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska.
- (4) Wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych.
- (5) Przeciwdziałanie negatywnym skutkom lub minimalizowanie wpływu tych czynników (problemów), które nie mogą być usunięte lub zmienione,
- (6) Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać.
- (7) Integracja i współdziałanie instytucji, organizacji i osób w celu rozwiązywania problemów społecznych.
- (8) Inicjowanie, wspieranie i promowanie wszystkich programów mających na celu, przeciwdziałanie, ograniczenie lub likwidację problemów społecznych.
- (9) Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
- (10) Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy i wolontariatu.

Główne kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Wspieranie i rozwój pracy socjalnej, poradnictwa prawnego i psychologicznego.
- b) Stałe diagnozowanie problemów społecznych.
- c) Stworzenie rozbudowanej sieci pomocowej na terenie powiatu.
- d) Wspieranie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.
- e) Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych.
- f) Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
- g) Inicjowanie, wspieranie i propagowanie programów pomocowych realizowanych przez poszczególne gminy.
- h) Stworzenie bazy informacyjnej w powiecie o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia.

Strategiczne rozwiązania poszczególnych problemów społecznych

I. UBÓSTWO

1.1. Cel strategiczny

Wypracowanie zasad i form skutecznej polityki społecznej w powiecie żywieckiej, inicjującej i wspierającej działania mające na celu eliminację lub minimalizację skutków różnorodnych problemów społecznych doprowadzających do ubożenia mieszkańców powiatu.

1.2. Cele operacyjne

- (1) Wspomaganie osób i rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwa w życiu społecznym.
- (2) Kompleksowe działania wszystkich instytucji i organizacji w celu skutecznego przeciwdziałania skutkom pojawiających się problemów społecznych.
- (3) Likwidacji rejonów biedy.
- (4) Pomoc finansowa świadczona przez ośrodki pomocy społecznej.
- (5) Propagowanie i wspieranie działań pracowników socjalnych w środowisku ukierunkowanych na uaktywnienie grup społecznych szczególnie zagrożonych ubóstwem, w celu zmiany ich sytuacji.
- (6) Przyjęcie systemowych rozwiązań w sferze polityki społecznej na szczeblu lokalnym.

1.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Pomoc osobom, rodzinom najuboższym w przezwycięzeniu jej trudnej sytuacji życiowej w związku z zaistnieniem któregoś z problemów społecznych poprzez oddziaływania pracowników socjalnych, pomoc finansową i rzeczową.
- b) Utrzymanie i wspieranie rodzin w środowisku ich zamieszkania.
- c) Mobilizacja klientów ośrodków pomocy społecznej do podjęcia działań w celu zmiany swojej sytuacji życiowej (aktywne poszukiwanie pracy, podjęcie leczenia lub rehabilitacji, kontynuacja edukacji, itp.).
- d) Praca socjalna ukierunkowana na zmianę nastawień i oczekiwań w celu likwidacji lub minimalizacji zjawiska dziedziczenia ubóstwa.
- e) Zapobieganie patologiom społecznym poprzez podjęcie działań profilaktycznych i edukacyjnych.
- f) Zachęcanie społeczności lokalnej do podjęcia działań w celu rozwiązania problemów społecznych występujących na terenie powiatu, poprzez kampanie społeczne, wydawnictwa, programy i edukację społeczną.

1.4. Adresaci strategii

- osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej
- mieszkańcy powiatu żywieckiego

1.5. Podmioty realizujące strategię

- społeczność lokalna
- instytucje i organizacje działające na terenie powiatu
- Kościoły i związki wyznaniowe
- wszyscy

II. BEZROBOCIE

2.1. Cel strategiczny

Przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych wynikających z bezrobocia (zwłaszcza długotrwałego) oraz zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej.

2.2. Cele operacyjne

- (1) Zorganizowanie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia.
- (2) Stworzenie ogólnodostępnego banku danych o możliwościach pomocy osobom bezrobotnym, dostępnych ofertach pracy oraz szkoleniach i kursach.
- (3) Rozwój poradnictwa zawodowego oraz struktur inicjujących i wspierających działania osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.
- (4) Przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.
- (5) Wypracowanie form i zasad wspierania rodzin osób bezrobotnych.
- (6) Wyrównywanie szans różnych grup społecznych na rynku pracy.
- (7) Promowanie i wspieranie programów preferencyjnych dla pracodawców zatrudniających absolwentów, długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych.
- (8) Wspieranie wszelkich działań mających na celu pomoc osobom niepełnosprawnym.

2.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Podjęcie działań zmierzających do stworzenia na terenie powiatu rozbudowanej sieci instytucji i organizacji działających na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin.
- b) Utworzenie klubów aktywizacji zawodowej (np. samopomocowych, czy też tworzonych przez organizacje pozarządowe) w ramach działalności których osoby bezrobotne mogłyby skorzystać z pomocy doradcy zawodowego, miałyby bezpłatny dostęp do telefonu w okresie poszukiwania pracy, udostępnienie bazy komputerowej i dostęp do internetu, codziennej prasy.
- c) Stworzenie bazy szkoleniowej dla osób bezrobotnych, w tym także zapewnienie szkolenia w zakresie autoprezentacji, pisania podań i listów motywacyjnych, treningów interpersonalnych i asertywności, i inne.
- d) Eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia poprzez zapewnienie osobom bezrobotnym pomocy: psychologicznej, prawnej, socjalnej, doradczej.
- e) Podjęcie przez pracowników socjalnych w poszczególnych gminach działań w celu mobilizowania osób bezrobotnych do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się.
- f) Stymulowanie powstawania grup wsparcia dla bezrobotnych i ich rodzin oraz grup samopomocowych.
- g) Zapewnienie możliwości podjęcia przez długotrwale bezrobotnych prac interwencyjnych, zatrudnienia socjalnego i innych form zatrudnienia.
- h) Inicjowanie i popieranie realizacji różnego rodzaju programów wyrównujących szanse różnorodnych grup społecznych na rynku pracy.
- i) Rozbudowanie systemu informacyjnego poprzez ożywienie współpracy pomiędzy pracodawcami, Urzędem Pracy a ośrodkami pomocy społecznej.
- j) Prowadzenie działalności informacyjnej na rzecz organizacji pozarządowych realizujących zadania w obszarze problemu bezrobocia.

2.4. Adresaci strategii

- osoby bezrobotne
- osoby poszukujące pracę
- rodziny w których znajduje się osoba lub osoby bezrobotne
- bezrobotni do 25 roku życia, w tym absolwenci szkół średnich i zawodowych
- studenci
- absolwenci szkół wyższych do 27-go roku

2.5. Podmioty realizujące strategię

- Powiatowy Urząd Pracy
- Ośrodki Pomocy Społecznej
- organizacje pozarządowe

- Kościoły i związki wyznaniowe
- szkoły
- inne instytucje rynku pracy, w tym przedsiębiorcy
- wszyscy

III. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I DŁUGOTRWAŁA CHOROBA

Integralnym elementem strategii jest **Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003-2008**, przyjęty do realizacji Uchwałą nr XII/126/03 Rady Powiatu w Żywcu z dnia 15 grudnia 2003 r., który w sposób szczegółowy reguluje działania podejmowane na terenie powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

3.1. Cel strategiczny

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom pełnych i równoprawnych warunków do samodzielnego, aktywnego i niezależnego uczestnictwa w każdej sferze życia społecznego.

3.2. Cele operacyjne

- (1) Podjęcie działań zmierzających do zapobiegania, ograniczenia i łagodzenia skutków niepełnosprawności.
- (2) Kształtowanie w społeczności lokalnej postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.
- (3) Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, pracy zawodowej, kulturze i rekreacji poprzez tworzenie warunków do rozwoju, edukacji, leczenia i rehabilitacji fizycznej, psychicznej, zawodowej i społecznej.
- (4) Zorganizowanie i wspieranie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
- (5) Inicjowanie, wspieranie i promowanie różnego rodzaju programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- (6) Stałe diagnozowanie i monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie powiatu żywieckiego.
- (8) Podejmowanie działań w kierunku wyrównywania różnic pomiędzy regionami powiatu w dostępie do różnych form pomocy osobom niepełnosprawnym.
- (9) Wspieranie wszelkich działań i inicjatyw mających na celu pomoc osobom niepełnosprawnym.

3.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Zwiększenie w społeczności lokalnej wiedzy i świadomości na temat przyczyn i skutków niepełnosprawności oraz sposobów jej zapobiegania poprzez organizowanie pogadanek, spotkań, konferencji, akcji społecznych, programów medialnych i in.
  - b) Edukacja społeczna mająca na celu kształtowanie w społeczności lokalnej postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi i zapobiegających dyskryminacji
  - c) Podjęcie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży, poprzez:
    - wczesne wspomaganie rozwoju dzieci;
    - kompleksową rehabilitację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- Podjęcie aktywnych działań w sferze edukacji:
- zatrudnianie i szkolenie fachowej kadry do pracy w oświatowych placówkach integracyjnych;
  - tworzenie nowych oddziałów integracyjnych w szkołach i przedszkolach;
  - ułatwianie dostępu uczniom niepełnosprawnym do sprzętu rehabilitacyjnego zmniejszającego

- skutki niepełnosprawności;
- prowadzenie działań profilaktycznych i rehabilitacyjnych.
- tworzenie edukacyjnych programów integracyjnych dla dorosłych.
- d)** Podjęcie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia, poprzez wdrażanie programów promocji zdrowia i zapobiegania chorobom cywilizacyjnym oraz profilaktyki patologii społecznych.
- e)** Modernizacja i pełniejsze przystosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych obiektów rekreacyjnych i sportowych.
- f)** Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych:
  - stosowanie różnych sposobów orientacji ułatwiających poruszanie się;
  - systematyczne przystosowywanie ciągów komunikacyjnych;
  - systematyczne przystosowywanie do potrzeb osób niepełnosprawnych obiektów użyteczności publicznej;
  - tworzenie i oznaczanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych;
  - dofinansowywanie likwidacji barier w mieszkaniach i domach prywatnych osób niepełnosprawnych;
  - świadczenie usług przewozowych samochodami specjalnie przystosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych;
  - zwiększenie liczby autobusów niskopodłogowych;
- g)** Pomoc dla osób niepełnosprawnych w formie różnego rodzaju dofinansowań:
  - dofinansowywanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
  - dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
  - dofinansowanie budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów służących rehabilitacji;
  - dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.
- dalsze wpieranie i finansowanie działalności warsztatu Terapii Zajęciowej
- h)** Stworzenie Centrum Informacyjnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, dysponującego uaktualnionymi danymi o możliwościach: leczenia i rehabilitacji, terapii, edukacji, pracy, szkolenia, świadczeń z pomocy społecznej, usług opiekuńczych, rekreacji i wypoczynku oraz programach na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych na terenie powiatu. Jak też udzielającego porad dotyczących możliwości ustalenia niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, rodzajów ulg i uprawnień, możliwości dofinansowań, i innych niezbędnych informacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- i)** Stworzenie komputerowej bazy danych na temat osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu żywieckiego (liczebność, struktura demograficzna, potrzeby, itp.). Stały monitoring i diagnozowanie społeczności lokalnej pod kątem problemu niepełnosprawności.
- j)** Podjęcie przez pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej działań w celu:
  - wzmacniania zaradności osobistej i pobudzania aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
  - ułatwienia osobom niepełnosprawnym kontaktów z innymi placówkami, w tym głównie placówkami służby zdrowia i innymi placówkami specjalistycznymi świadczącymi usługi na rzecz osób niepełnosprawnych,
  - poszerzenia zakresu wiedzy osób niepełnosprawnych na temat dostępnych na terenie powiatu form pomocy,
  - tworzenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin (zwłaszcza dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym).
- k)** Szerzenie idei wolontariatu, zorganizowanie opieki wolontariuszy nad osobami potrzebującymi pomocy.
- l)** Zaangażowanie środków masowego przekazu do informowania osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i uprawnieniach jak też kształtowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych.
- ł)** Współpraca i wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

m) Tworzenie i umacnianie już istniejących form oparcia i pomocy w środowisku domowym i lokalnym:

- organizacja mieszkań chronionych;
- organizowanie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i rodzin w których znajdują się osoby niepełnosprawne (w tym szczególnie dzieci);
- organizacja środowiskowego klubu samopomocy;
- stworzenie dziennego ośrodka pobytu;
- stworzenie świetlic środowiskowych.

3.4. Adresaci strategii

- osoby niepełnosprawne ze szczególnym uwzględnieniem dzieci
- członkowie rodzin opiekujący się niepełnosprawnymi
- osoby długotrwale chore
- osoby pełnosprawne

3.5. Podmioty realizujące strategię

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żywcu
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
- Ośrodki Pomocy Społecznej
- placówki służby zdrowia
- organizacje pozarządowe
- szkoły i przedszkola integracyjne
- kościoły i związki wyznaniowe
- inne instytucje
- wszyscy mieszkańcy powiatu

IV. ZABURZENIA PSYCHICZNE

4.1. Cel strategiczny

Wspieranie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia osób z zaburzeniami psychicznymi.

4.2. Cele operacyjne

- (1) Podjęcie działań zmierzających do zapobiegania, ograniczenia i łagodzenia skutków zaburzeń psychicznych.
- (2) Kształtowanie w społeczności lokalnej postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Edukacja społeczna na temat zaburzeń psychicznych.
- (3) Stworzenie na terenie powiatu środowiskowego systemu pomocy i wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- (4) Wyrównywanie szans osób z zaburzeniami psychicznymi w życiu społecznym, pracy zawodowej, kulturze i rekreacji poprzez tworzenie warunków do rozwoju, edukacji, leczenia i rehabilitacji fizycznej, psychicznej, zawodowej i społecznej.
- (5) Podjęcie działań zmierzających do usprawnienia funkcjonowania w społeczeństwie osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i terapeutyczno-edukacyjnego zarówno osobom chorym, jak i ich rodzinom.
- (6) Wspieranie programów edukacyjnych, profilaktycznych i wspierających przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.

- (7) Stworzenie bazy pomocowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wspieranie już istniejących instytucji.

4.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Praca socjalna skierowana na rozeznanie problemów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi.
- b) Motywowanie przez pracowników służb społecznych i medycznych osób chorych do poddania się badaniom diagnostycznym w poradniach zdrowia psychicznego, a w razie potrzeby leczeniu.
- c) Wspieranie osoby i rodziny oraz pomoc we wzmacnianiu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie i tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi.
- d) Stworzenie warunków do efektywnej współpracy ze szpitalami, zwłaszcza psychiatrycznymi, sądami i innymi instytucjami, organizacjami działającymi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.
- e) Zorganizowanie i wspieranie już istniejącego poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży.
- f) Zorganizowanie i wspieranie specjalistycznych usług opiekuńczo-medycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających ze schorzenia lub niepełnosprawności.
- g) Szerzenie idei wolontariatu, zorganizowanie opieki wolontariuszy nad osobami potrzebującymi pomocy.
- h) Wspieranie istniejącego Ośrodka Dziennego Pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w przypadku zwiększenia zapotrzebowania na tego typu usługi utworzenie na terenie powiatu środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

4.4. Adresaci strategii

- osoby z zaburzeniami psychicznymi
- członkowie rodzin opiekujący się osobami z zaburzeniami psychicznymi
- osoby pełnosprawne

4.5. Podmioty realizujące strategię

- Państwowy Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Międzybrodziu Żywieckim
- NZOP „Asertywność”
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Pewli Wielkiej
- Ośrodki Pomocy Społecznej
- placówki służby zdrowia
- organizacje pozarządowe
- szkoły i przedszkola integracyjne
- Kościoły i związki wyznaniowe
- inne instytucje
- wszyscy mieszkańcy powiatu

V. STAROŚĆ

5.1. Cel strategiczny

Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi starych poprzez stworzenie im pełni warunków do aktywności życiowej w miejscu zamieszkania oraz łagodzenie trudności wynikających z wieku.

5.2. Cele operacyjne

- (1) Przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych z życia społecznego.
- (2) Edukacja społeczna na temat starości i starzenia się społeczeństwa.
- (3) Zapewnienie odpowiednich form leczenia, rehabilitacji, opieki i wsparcia osobom starszym i aktywizowanie ich do udziału w życiu społecznym.
- (4) Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, a także środowiska do tworzenia grup samopomocowych i grup wsparcia itp.
- (5) Wspieranie wszelkich działań mających na celu pomoc osobom starszym.

5.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Promowanie i wspieranie programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu osób starszych.
- b) Uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, poprzez organizowanie różnego rodzaju imprez integracyjnych, spotkań, konferencji, akcji społecznych i innych form.
- c) Doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania różnych rodzajów pomocy przez osoby starsze oraz stałe diagnozowanie potrzeb tej grupy.
- d) Szerzenie idei wolontariatu, zorganizowanie opieki wolontariuszy nad osobami potrzebującymi pomocy
- e) Stworzenie spójnego systemu pomocy i wsparcia dla osób starszych przy zaangażowaniu wszystkich instytucji, organizacji, kościoła i związków wyznaniowych:
  - ułatwianie dostępu do placówek służby zdrowia, pomoc w korzystaniu z usług rehabilitacyjnych
  - zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
  - zorganizowanie sieci świadczącej różnego typu usługi na rzecz osób starszych
  - stworzenie dziennego ośrodka wsparcia dla osób starszych
  - wspieranie istniejących i tworzenie nowych klubów seniora.
- f) Wspieranie działalności już istniejącego Domu Pomocy Społecznej w Żywcu oraz zakładów opiekuńczo-leczniczych zapewniających całodobową opiekę osobom starszym.
- g) Inicjowanie i wspieranie powstawania rodzinnych domów pomocy dla osób starszych.
- h) Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których znajduje się osoba starsza.

5.4. Adresaci strategii

- osoby starsze
- rodziny osób w których znajduje się osoba starsza

5.5. Podmioty realizujące strategię

- Ośrodki Pomocy Społecznej
- placówki służby zdrowia
- Państwowy Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Rajczy
- Dom Pomocy Społecznej im. A. Pliszewskiego w Żywcu
- inne Domy Pomocy Społecznej i Zakłady Opieki Zdrowotnej
- Kościoły i związki wyznaniowe.
- organizacje pozarządowe
- inne instytucje
- wszyscy mieszkańcy powiatu

VI. BEZDOMNOŚĆ

6.1. Cel strategiczny

Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób bezdomnych i ich reintegracja ze środowiskiem.

6.2. Cele operacyjne

- (1) Zapobieganie bezdomności poprzez rozbudowę systemu pomocy i wczesnego diagnozowania inicjowanie, promowanie i wspieranie programów wychodzenia z bezdomności i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
- (2) Aktywizacja instytucji, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej w celu minimalizacji problemu marginalizacji i wykluczenia społecznego osób bezdomnych.
- (3) Opracowywanie i aktywne wdrażanie indywidualnych programów wyjścia z bezdomności.
- (4) Reintegracja osób bezdomnych ze środowiskiem.
- (5) Stworzenie bazy pomocowej dla osób bezdomnych (hostele, schroniska, pomoc socjalna i terapeutyczna).
- (6) Rozwój infrastruktury mieszkaniowej i budownictwa socjalnego.
- (7) Wspieranie osób i rodzin po ich powrocie do miejsca zamieszkania.
- (8) Wspieranie wszelkich działań mających na celu pomoc osobom bezdomnym.

6.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Stworzenie spójnego, wieloaspektowego systemu usług socjalnych, świadczonych przez podmioty publiczne i pozarządowe, obejmującego: pomoc socjalną, schronienie i inne potrzeby na elementarnym poziomie, pomoc psychologiczno – terapeutyczną; pomoc prawną; tworzenie miejsc edukacji społecznej i zawodowej; wspieranie różnych form zatrudnienia – w tym socjalnego.
- b) Opracowanie programu na rzecz wychodzenia z bezdomności.
- c) Utworzenie na terenie powiatu całodobowej noclegowni dla osób bezdomnych.
- d) Tworzenie i wspieranie centrów integracji społecznej.
- e) Budowa mieszkań socjalnych .

6.4. Adresaci strategii

- osoby bezdomne
- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym
- osoby wychodzące z uzależnienia, powracające do normalnego życia
- osoby opuszczające zakłady karne

6.5. Podmioty realizujące strategię

- Ośrodki Pomocy Społecznej
- Pełnomocnik Starosty ds. młodzieży i rozwiązywania problemów społecznych
- organizacje pozarządowe
- Kościoły i związki wyznaniowe
- inne instytucje
- wszyscy mieszkańcy powiatu

VII. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH ORAZ SIEROCTWO SPOŁECZNE

7.1. Cel strategiczny

Stworzenie systemu pomocy dziecku i rodzinie pozwalającego na utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej lub zapewnienie opieki i wychowania poza rodziną naturalną z zachowaniem założeń polityki prorodzinnej.

7.2. Cele operacyjne

- (1) Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez utworzenie lub wzmocnienie ich funkcji.
- (2) Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do godnego życia i rozwoju.
- (3) Przeciwdziałanie pojawianiu się patologii wśród dzieci i młodzieży.
- (4) Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców.
- (5) Stworzenie możliwości pracy z rodzinami naturalnymi dzieci.
- (6) Zorganizowanie na terenie powiatu systemu oparcia społecznego dla dzieci i młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.
- (7) Umożliwienie równego dostępu do edukacji, leczenia, rehabilitacji i wypoczynku dzieciom i młodzieży pochodzącym z rodzin dysfunkcyjnych.
- (8) Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.

7.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym poprzez:
  - diagnozowanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci,
  - ocena sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
  - pomoc i wsparcie dla rodzin z problemami wychowawczymi w celu przezwyciężenia i niwelowania już istniejących deficytów, zaniedbań, problemów, jak również przeciwdziałanie powstawaniu czy pogłębianiu się nowych problemów,
  - oddziaływania w kierunku utrzymania dziecka w jego rodzinie naturalnej,
- b) Wspólne oddziaływania pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, nauczycieli w kierunku wspierania dzieci i młodzieży z rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze i usprawniania ich umiejętności w funkcjonowaniu społecznym.
- c) Zorganizowanie i wspieranie wszelkich form poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, zwłaszcza poprzez zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej oraz terapii, jak też poprzez organizację i prowadzenie „Szkoły dla rodziców”.
- d) Przeciwdziałanie pojawianiu się patologii wśród dzieci i młodzieży poprzez programy profilaktyczne i edukacyjne w szkołach, udział w zajęciach socjoterapeutycznych, zajęcia świetlicowe i inne formy.
- e) Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców poprzez:
  - umieszczenie w prorodzinnych formach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego lub formach instytucjonalnych odpowiednio do diagnozy dziecka, na czas kryzysu rodziny naturalnej,
- f) Stworzenie możliwości pracy z rodzinami naturalnymi dzieci oraz reintegracja rodziny poprzez ponowne podjęcie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę naturalną dziecka po przezwyciężeniu problemów będących powodem niewydolności wychowawczej.
- g) Inicjowanie, popieranie i wspieranie powstawania i działalności świetlic środowiskowych, świetlic socjoterapeutycznych, klubów młodzieżowych
- h) Podjęcie działań w kierunku zapewnienia mieszkań chronionych dla młodzieży, w tym w szczególności dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- i) Wspieranie i inicjowanie powstawania programów pracy z rodziną, opieki nad dzieckiem i rodziną i innych.

7.4. Adresaci strategii

- rodziny powiatu żywieckiego

- dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i kadra tych placówek
- wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze
- rodziny biologiczne dzieci przebywających w placówkach i rodzinach zastępczych

7.5. Podmioty realizujące strategię

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Pełnomocnik Starosty ds. młodzieży i rozwiązywania problemów społecznych
- Ośrodki Pomocy Społecznej
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne
- Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Żywcu
- placówki opiekuńczo-wychowawcze (rodzinne, socjalizacyjne, opiekuńcze)
- rodziny zastępcze
- Sąd Rodzinny
- szkoły i pedagodzy szkolni
- świetlice środowiskowe
- Kościoły, związki wyznaniowe
- organizacje pozarządowe
- inne instytucje
- wszyscy mieszkańcy powiatu

VIII. UZALEŻNIENIA

Zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowane są w ramach miejskiego i gminnych programów.

8.1. Cel strategiczny

Promowanie wolnego od środków uzależniających zdrowego stylu życia, eliminowanie i minimalizowanie skutków uzależnień oraz profilaktyka i edukacja w zakresie problemów alkoholowych i uzależnienia od narkotyków.

8.2. Cele operacyjne

- (1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz członków ich rodzin.
- (2) Zorganizowana działalność profilaktyczna, informacyjna i edukacyjna, w zakresie problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- (3) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.
- (4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnienia.

8.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

a) Wspieranie działalności Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, punktów informacyjno – konsultacyjnych, stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych oraz Ośrodka Leczenia Uzależnień.

b) Stworzenie spójnego systemu pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin, poprzez:

- zwiększenie dostępności leczenia odwykowego,
- terapie osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zajęcia terapeutyczne dla dzieci z rodzin alkoholowych,

- zorganizowanie punktu terapeutycznego dla osób uzależnionych od narkotyków,
  - organizowanie grup terapeutycznych oraz wspomaganie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin,
  - organizowanie, propagowanie i dofinansowanie obozów terapeutycznych dla rodzin z problemem alkoholowym - w tym zwłaszcza dla dzieci i młodzieży,
  - prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci oraz klubów profilaktycznych dla młodzieży
- c)** Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, poprzez:
- dostarczanie uczestnikom zajęć podstawowej wiedzy i umiejętności w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami.
  - wspieranie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
  - wspieranie działań podejmowanych przez kluby sportowe i instytucje w zakresie organizacji zajęć sportowo – rekreacyjnych.
- d)** Organizowanie dla nauczycieli konferencji lub szkoleń dotyczących profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, a zwłaszcza alkoholu.
- e)** Szkolenia lekarzy i pielęgniarek podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie stosowania metod wczesnego rozpoznawania i interwencji ukierunkowanych na zagrożenia zdrowotne związane z używaniem alkoholu, oraz szkolenia dla pracowników socjalnych.
- f)** Wspieranie instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i uzależnienia od narkotyków.
- g)** Wspieranie i prowadzenie wszelkich działań promujących trzeźwość i zdrowie.

8.4. Adresaci strategii

- osoby uzależnione
- rodziny osób uzależnionych
- dzieci i młodzież
- wszyscy

8.5. Podmioty realizujące strategię

- Komisje Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkty Interwencyjne przy Komisjach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Ośrodek Leczenia Uzależnień
- Ośrodki Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Pełnomocnik Starosty ds. młodzieży i rozwiązywania problemów społecznych
- służba zdrowia
- szkoły
- Policja
- Sąd Rejonowy
- Kościoły, związki wyznaniowe
- organizacje pozarządowe i ruchy samopomocowe
- wszyscy mieszkańcy powiatu

IX. PRZEMOC W RODZINIE

9.1. Cel strategiczny

Stworzenie spójnego systemu pomocy i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz minimalizacja jej skutków.

9.2. Cele operacyjne

- (1) Zbudowanie spójnego systemu pomocy ofiarom przemocy domowej poprzez zawiązanie koalicji pomiędzy wszystkimi organizacjami i instytucjami udzielającymi pomocy ofiarą przemocy.
- (2) Zapobieganie oraz powstrzymywanie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez działania instytucjonalne oraz edukację i profilaktykę.
- (3) Zorganizowanie kompleksowej pomocy dla rodzin i osób w kryzysie.
- (4) Promowanie i popieranie wszelkich działań mających na celu zapobieganie przemocy w rodzinie i niwelowanie jej skutków.

9.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Powołanie zespołu interdyscyplinarnego (czy też koalicji), w skład którego weszliby przedstawiciele instytucji pomocowych, policji, sądu, prokuratury, organizacji pozarządowych i kościelnych, którego celem byłaby organizacja i udzielanie skutecznej pomocy ofiarom przemocy na terenie naszego powiatu.
- b) Prowadzenie akcji profilaktycznych i edukacyjnych.
- c) Zapewnienie możliwości szkolenia pracowników służb społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i pracy z ofiarami i sprawcami przemocy.
- d) Działania podejmowane przez pracowników ośrodków pomocy społecznej w celu wczesnego wykrycia problemu przemocy w rodzinie oraz udzielaniu środowiskowej pomocy interwencyjnej nakierowanej na zapewnienie bezpieczeństwa, powstrzymywanie kryzysu i zjawiska przemocy w rodzinie.
- e) Zorganizowanie kompleksowej pomocy dla rodzin i osób w kryzysie, poprzez:
  - zapewnienie schronienia i zabezpieczenie podstawowych potrzeb zgłaszających się osób
  - zapewnienie terapii, socjoterapii i wsparcia
  - pomoc medyczną
  - pomoc prawną
  - pomoc socjalną
  - umożliwienie udziału w zajęciach grup wsparcia
  - stymulowanie powstawania grup samopomocowych.
- f) Uruchomienie powiatowego telefonu zaufania.
- g) Tworzenie warunków do pracy ze sprawcami przemocy.
- h) Wspieranie działań mających na celu zapewnienie bezpiecznego schronienia ofiarom przemocy, (wsparcie działalności Punktu Interwencyjnego, Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej).

9.4. Adresaci strategii

- ofiary i świadkowie przemocy domowej
- dzieci i młodzież
- społeczność lokalna
- pracownicy służb społecznych
- nauczyciele, pedagodzy szkolni
- sprawcy przemocy

9.5. Podmioty realizujące strategię

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Ośrodki Pomocy Społecznej
- Pełnomocnik Starosty ds. młodzieży i rozwiązywania problemów społecznych
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Lipowej

- Komisje Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkty Interwencyjne przy Komisjach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- służba zdrowia
- szkoły
- Policja
- Sąd Rejonowy
- Kościoły, związki wyznaniowe
- organizacje pozarządowe i ruchy samopomocowe
- wszyscy mieszkańcy powiatu

X. PRZESTĘPCZOŚĆ

10.1. Cel strategiczny

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu oraz podjęcie intensywnych, wielopłaszczyznowych działań w kierunku przeciwdziałania przestępczości i likwidacji jej skutków.

10.2. Cele operacyjne

- (1) Stworzenie spójnego systemu walki z przestępczością.
- (2) Podjęcie szeroko zakrojonych działań profilaktycznych i edukacyjnych.
- (3) Stworzenie Centrum Pomocy ofiarom przestępstw.
- (4) Stały monitoring obszarów i środowisk szczególnie zagrożonych przestępczością.

10.3. Kierunki działań i zadania do realizacji

- a) Koordynacja działań policji, prokuratury i instytucji pomocowych.
- b) Zwiększenie nakładów finansowych na walkę z przestępczością (np. umożliwienie zakupu etatów dzielnicowych, zakup sprzętu, itp.).
- c) Utworzenie Izby Dziecka – gdzie umieszczane byłyby dzieci i młodzież zatrzymana przez Policję w trakcie ucieczek z domu (lub innego punktu o podobnej funkcji).
- d) Prowadzenie profilaktyki w szkołach oraz akcji edukacyjnych na temat występujących zagrożeń.
- e) Akcje edukacyjne dla osób dorosłych (np. jak zabezpieczać mieszkania przed wyjazdem na wakacje, co robić w sytuacji gdy jest się świadkiem przestępstwa, i inne).
- f) Rozwój świetlic i klubów młodzieżowych.
- g) Zapewnienie dzieciom i młodzieży aktywnych form spędzania wolnego czasu.
- h) Wspieranie działań w kierunku stworzenia Centrum Pomocy Ofiarom Przestępstw, które udzielałoby pomocy: psychologicznej, prawnej, socjalnej, informacyjnej (o dostępnych miejscach pomocy), a w razie potrzeby także bezpiecznego schronienia.
- i) Wspieranie działań zmierzających do stałego monitoringu środowisk szczególnie zagrożonych przestępczością.
- j) Propagowanie i wspieranie idei solidarności i pomocy sąsiedzkiej.
- k) Inicjowanie i wspieranie powstawania oraz realizacji programów nakierowanych na walkę z przestępczością, profilaktykę i edukację.

10.4. Adresaci strategii

- ofiary przestępstw
- świadkowie przestępstw
- wszyscy mieszkańcy powiatu

10.5. Podmioty realizujące strategię

- Policja
- Sąd i Prokuratura
- Pełnomocnik Starosty ds. młodzieży i rozwiązywania problemów społecznych
- instytucje pomocowe
- służba zdrowia
- szkoły
- Kościoły, związki wyznaniowe
- organizacje pozarządowe i ruchy samopomocowe
- wszyscy mieszkańcy powiatu

